

כל דכפין ייתי וייכול, כל דצריך ייתי ויפסח. הקו היסודי המבדיל בין ישראל לעמים הוא אור החסד, שזהו אורו הראשון של אברהם אבינו ע"ה, שממנו מופיעים קרני אורה רבים לפרטיהם, ההולכים ומתפזרים על פני כל מרחב החיים, לסמנם בצביון מיוחד, הצביון והסגנון העברי המיוחד, המופיע מאור תורת חיים ואהבה חסד. עולם האלילות והכפירה אינם יודעים כ"א את עצמם, את הנאתם הגסה החומרית, ואפילו ההנאות הרוחניות הנן רק משרתים להם, ומה שהוא שפל יותר ומכוער יותר, ויותר מתלכד במסגרת הצר של העצמיות הפרטית. הוא יותר יסודי אצלם, מה שאין כן חלק יעקב. אהבת הטוב נובע אצלנו לא משום ענין צדדי אלא לעצם טבע הוית נשמתנו הוא לחשוק בטוב האלהי, הטוב לכל. ע"כ ההרגשה הפנימית הראשונה תיכף כשיוסר הכח המכריח שמונע את החופש ואת הסגולה העצמית לצאת לאור, הוא החפץ להסיר כל צער וכל מחסור, כל דכפין ייתי וייכול. לא יושלח לו בפנים זועפות ולא יותן לו בתכסיס של בוז ומשטמה, שלא יראה את פני הגאה שהוא משפיע עליו חסדו, שכל אלה הנימוסים הנם תוצאות הדעה ההולכת מנגד לטבע קדושתם של ישראל, המכרת את ההטבה לכח עצמי במציאות. כ"א כל דכפין ייתי וייכול, עם כל החבורה יחד בשמחתה ובכבודו. זאת היא הנטייה הטבעית לישראל, שהיא פועלת מיד בהסרת כח הלחץ, כח אדונים זרים, שמונע מהתהלך ברחבה לפי עצמיות תכונת הטוב הפנימי. אמנם המניעה הקדומה דחפה את הכח לצדו העליון, הוא לא יסאר מעתה בחוג צר, רק לפקח על עסק ההכרח החומרי, כ"א ע"י גילוי הכח הנשגב, שהוא תולדה נאמנה, לכח הלחץ הקדום, כשיצא למרחב יחדור הטוב אל עומק החיים לכל צדדיהם ותנאיהם, ולא יסתפק עוד במה שישביע את הרעב, מצד הכנסו בתחום חיי חבירו הטבעיים והרגשתו את ערכם ומחסורם, אבל עוד גדולה מזו, יכנס ג"כ מצד עומק טבע הטוב הנפשי, הגנוז באור נשמתו, גם למעמד הנפש הרוחנית, והמון צרכיה ומשאלותיה, ולמלאותם בכל העו האפשרי. זאת התכונה העליונה היא מצבת את צביון הגוי בכללותו, הוא מראה את החזיון של אחדות הרוח באומה כולה, בכל עוזו וגבורתו, כל דכפין ייתי וייכול, אבל לא בזה לבדו ימצא את משאלו, לא במילוי הרעבון של הרעב החומרי כ"א בתכסיס שימצא את מצבו הרוחני הפנימי ערוך ומסודר מלא וגדוש לפניו, כל דצריך ייתי ויפסח, לכל חוקותיו וצרכיו הרבים והענפים, המיוסדים כולם על יסוד רוממות קדושה ורוחניות אדירה למעלה למעלה. זאת היא המעלה העליונה המביאה את אור האחדות הפנימי על ישראל, שמהחושך עצמו יצא האור, ומדחיית הכח המעציר, הגורם לצבור כח רב, ולהוציא אח"כ החוצה ברב יתרון, בכח דוחק ורורך המתעורר להרים קרן, ע"י לחצו הקדום והסרת עול אסורו גם יחד.

קלט

אורות ישראל

ד. עצמות החפץ של היות טוב לכל, בלא שום הגבלה^{*} בעולם כלל, בין בכמות הניטבים ובין באיכותו של הטוב, זהו הגרעין הפנימי של מהות נשמתה של כנסת ישראל^ל. זאת היא ירושתה ונחלת אבותיה. הרגש הטוב הזה, לפי גדלו, היקפו ועמקו, כן צריך שיהיה מעוטר בחכמה גדולה ובגבורה כבירה, למען דעת איך להוציאו אל הפעל בכל גווניו. זהו סוד השתוקקות הגאולה שבאומה, תנותן לה כח לחיות ולהתקיים באופן המפליא את לב כל חושב. כנסת ישראל בעומק חפצה איננה מחולקת מהאלהות כלל, היא מלבשת את האלהות המתגלה שבעולם הכללי, וחפצה בהוית את החפץ האלהי של טוב ד' לכל ורחמיו על כל מעשיו. זה הטוב הוא הסוד של הגאולה, המוכרחת לבא, הטוב מוכרח לנצח את הכל, והחפץ העמוק והמוטבע של הטוב, והשיקוק הפנימי לו בעצם תוכיות נשמת האומה, המתבלט בתפילה^ל האומה הפנימית, מסמך לה את הגאולה, והטוב בעיניך עשיתי, זה שסמך גאולה לתפילה^ל (ברכות י).